

باسمه تعالی

عنوان درس: نظام های بهداشت و درمان ایران و جهان	تعداد و نوع واحد: واحد نظری
پس نیاز: ندارد	فراگیران: دانشجویان کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی
مکان تدریس: دانشکده بهداشت	روز و ساعت تدریس:
سال تحصیلی: 1401-1402	مدرس: دکتر لیدا شمس، دکتر احسان زارعی
آدرس: دانشکده بهداشت	آدرس ایمیل: shams_lida@yahoo.com

هدف کلی درس:

دانشجو در این درس ضمن آشنایی با ساختار و عملکرد نظام سلامت می تواند با نظام سلامت در ایران و سایر کشورهای جهان آشنا شود. هدف از ارائه این درس افزایش دانش، آگاهی، قدرت تحلیل و توانمندسازی دانشجویان در زمینه طراحی ساختار نظام سلامت است.

انتظار می رود در پایان دوره دانشجویان بتوانند:

- اهداف و عملکرد نظام سلامت را توضیح دهد.
- تولید در نظام سلامت را تعریف کرده و اجزای آن را توضیح دهد.
- قانونگذاری در نظام سلامت را توضیح داده و تحلیل نماید.
- تامین مالی در نظام سلامت را تعریف نموده و روشهای مختلف آن را توضیح دهد.
- اجزای مختلف تامین مالی در نظام سلامت را توضیح دهد.
- روش های پرداخت به ارائه دهنده خدمت و بیمارستان را توضیح داده و تحلیل نماید.
- روش های مختلف ساماندهی در ارائه خدمت را توضیح دهد.
- مراقبت مدیریت شده را تعریف نموده و تحلیل نماید.
- پزشک خانواده را توضیح داده و ویژگی های اصلی آن را توضیح دهد.
- نظام سلامت کشور ایران را بشناسد و با سایر کشورها مقایسه کند.
- تحلیل نظام سلامت کشورها و مشخص نمودن نقاط قوت و ضعف نظام های سلامت
- تحلیل موضوعات روز و روند اصلاحات نظام سلامت ایران و سایر کشورها
- تشکیلات و سطوح مدیریتی نظام سلامت در ایران را بشناسد.
- با تشکیلات وزارت بهداشت و معاونت ها، وظایف و مأموریت های آن آشنا شود.
- ارکان اصلی مدیریتی دانشگاه های علوم پزشکی را بشناسد و با وظایف آنها آشنا شود.
- ساختار سیاستگذاری سلامت در ایران و نهادهای و شوراهای آن را بشناسد و وظایف آنها را توضیح دهد.

- جایگاه سلامت در برنامه های کلان توسعه کشور را بشناسد و آن را تحلیل کند.
- نظام ارائه خدمات سلامت در ایران در سطوح سه گانه و عناصر آن را توضیح دهد.
- با سایر سازمان ها ارائه دهنده خدمات سلامت خارج از وزارت بهداشت، آشنا شود.
- نظام بیمه سلامت در ایران را تحلیل وضعیت کرده و نقاط ضعف و قوت آن را توضیح دهد.
- طرح ها و رفرم های سلامت در ایران (طرح تحول سلامت، نظام خودگردانی بیمارستان ها، برون سپاری، ...) را تحلیل و تفسیر و چالش ها و دستاوردهای آن را تشریح کند.
- برنامه پزشک خانواده در ایران را تحلیل و چالش ها و دستاوردهای آن را نقد کند.
- وضعیت بازار دارو و تجهیزات پزشکی را تحلیل و نقد و چالش های آن را توضیح دهد.
- وضعیت منابع انسانی بخش سلامت را تحلیل و تفسیر کند.
- با برنامه ادغام آموزش پزشکی در نظام ارایه خدمات سلامت آشنا و نقاط ضعف و قوت آن را تحلیل کند.
- وضعیت نظام سلامت در همه گیری ها و مدیریت همه گیری کووید 19 در ایران را تحلیل کند.
- دیدگاه نقادانه به نظام سلامت و برنامه های جاری آن پیدا کند.
- بتواند پس از نقد و تحلیل، راهکارها و مداخلات مناسبی برای بهبود وضعیت ارائه کند.

استراتژیهای آموزشی: دانشجومحوری

هدف از این کلاس، ارائه الگوی نظام سلامت نمی باشد. هدف مشخص کردن نظام سلامت خوب و بد نیست.

توصیف روند یک جلسه ارائه:

برخی از مباحث کلاس توسط استاد درس ارائه می شود و برخی توسط دانشجویان.

- در جلساتی که توسط استاد مربوطه و یا دانشجویان مبحث کلاس ارائه می شود، ابتدای هر جلسه یک ربع مرور جلسه قبلی انجام می گیرد. هر یک از شنوندگان می توانند در حین ارائه، سوال خود را مطرح نموده. لازم به ذکر است سایر دانشجویان موظف هستند به سوال متناسب با دانش خود پاسخ دهند. انتظار می رود در طی این بحث ملاک های بحث گروهی مورد نظر قرار گیرد(مشارکت در ارائه: 3 نمره).
- در جلساتی که توسط دانشجویان مباحث درسی ارائه می شود. در هر جلسه یک فرد مسئول ارائه محتوای از پیش تعیین شده است و انتظار می رود این ارائه ضمن در نظر گرفتن معیارهای یک ارائه کاربردی بوده و گامهای عملی در آن ارائه شود. هر یک از شنوندگان می توانند در حین ارائه، سوال خود را مطرح نموده. لازم به ذکر است سایر دانشجویان موظف هستند به سوال متناسب با دانش خود پاسخ دهند. انتظار می رود در طی این بحث ملاک های بحث گروهی مورد نظر قرار گیرد(مشارکت در ارائه: 3 نمره). ده دقیقه انتهای جلسه به مرور و ارزیابی جلسه دارد و انتظار می رود در این بخش افراد

بر اساس ملاک های بازخورد ساختارمند نقطه نظرات خود را به صورت مکتوب اعلام نمایید. نقطه نظرات پس از جمع بندی، به صورت خصوصی به ارائه دهنده منعکس می شود.

❖ ملاک های ارائه خوب:

- مقدمه خوب، اهداف شفاف، مرتبط و شروع خوب
- اعتماد به نفس کافی
- قدرت انتقال مطالب
- تسلط بر موضوع (از روی اسلاید خوانده شود. در صورت خواندن، مطلب را تفسیر کنند)
- برقراری ارتباط مناسب با مخاطب
- جامع و مانع بودن محتوای مطالب ارائه شده
- اسلایدهای مناسب بکار گرفته شود :
  - اسلایدها پر از متن نباشد.
  - فونت مناسب و خوانا استفاده شود .
  - از نمایشات بر هم زننده حواس مخاطب اجتناب شود.
- مدیریت زمان

❖ ملاک های بحث گروهی :

- سوالات را از جمع پرسیده شود و در انتها ارائه کننده نظر دهد.
- پرسشهای شفاف و متناسب مطرح شود
- سوالات به منظور مچ گیری مطرح نشوند.
- برای صحبت کردن اجازه گرفته شود.
- شنونده فعال باشد و اجازه داده شود افراد صحبتشان تمام شود و سپس نظر خویش مطرح شود.
- محدودیت زمانی برای هر فرد را در نظر گرفته شود (حداکثر دو دقیقه).
- عوامل مختل کننده بحث تذکر داده شود.

❖ ملاک های بازخورد ساختارمند:

- منصفانه و با لحنی مودبانه باشد.
- رفتار مثبت بدقت توصیف شود.
- رفتار منفی بیان شده و پیشنهادات سازنده ارائه شود .

روش ارزشیابی دانشجوی:

- ارائه کلاسی؛ 8 نمره

- حضور فعال در کلاس و مشارکت در بحث گروهی ارائه؛ 3 نمره
- نمره پایان ترم: 9

سیاست مدرس:

- تاخیر در ورود به کلاس یا ترک زودهنگام آن قابل قبول نیست. دانشجو باید تمام تلاش خود را بنماید تا در زمان مشخص شده در کلاس درس حضور داشته باشد. در صورتیکه دانشجو به دلایلی نمی تواند در کلاس درس حضور یابد، علت غیبت را به مسئول درس اطلاع دهد. حداکثر غیبت دانشجو 4 جلسه از 17 جلسه باشد. به ازای هر جلسه غیبت غیر موجه 0.5 نمره از نمره نهایی کسر خواهد شد.
- دانشجو لازم است یکی از مباحث مربوط به درس و یا موضوعی مرتبط با درس را انتخاب کند و حدود 1.5 ساعت در کلاس ارائه دهد.

جدول زمان بندی ارائه درس

ردیف	موضوعات
1	اهداف و کارکردهای نظام سلامت
2	تولیت و رهبری در نظام سلامت
3	انواع سازماندهی نظام های سلامت / روش های پرداخت به ارائه دهنده خدمت و بیمارستان
4	تامین مالی و اجزای تامین مالی در نظام سلامت
5	روش های مختلف ساماندهی در ارائه خدمت
6	قانونگذاری در نظام سلامت
7	نظام های سلامت کشورهای منتخب
8	معرفی نظام سلامت ایران
9	تشکیلات دانشگاه های علوم پزشکی
10	ساختار سیاستگذاری سلامت در ایران
11	نظام ارائه خدمات سلامت در ایران
12	نظام بیمه سلامت در ایران
13	رفرم های سلامت در ایران
14	مدیریت همه گیری کرونا در ایران

رفرنس:

- Health systems :improving performance world health organization. WHO.2000

- World health statistics 2017: monitoring health for the SDGs, Sustainable Development Goals
- Roberts M, Hsiao W, Berman P, Reich M R. Getting health reform, Oxford University Press, 2002.
- Sandier S, Health Care Systems in Transition
- Elias Mossialos and Martin Wenzl, Robin Osborn and Dana Sarnak, International Profiles of Health Care Systems
- Health system performance comparison, An agenda for policy, information and research
- Guidelines For Evidence Use In Policy Analysis And Decision-Making

• یزدانی شهرام. چیستی و چرایی پزشک خانواده

• کتاب های منتشره شده در زمینه مباحث مرتبط با نظام سلامت ایران، بطور مثال:

سلامت در جمهوری اسلامی ایران (1357-1393) جلد اول و دوم

• مقالات منتشره شده در مجلات معتبر فارسی و انگلیسی درباره نظام سلامت ایران، بطور مثال:

مروری بر دستاوردها و چالش های طرح تحول نظام سلامت ایران (پیکان پور و همکاران، پایش، آبان 1397)

Iran in transition (Danaei et al, Lancet, 2019)

• گزارش های منتشره شده توسط نهادهای حاکمیتی، بطور مثال:

بررسی وضعیت سازمان تأمین اجتماعی و ضرورت اصلاحات بنیادی در آن (مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، 1397)

تحلیلی بر روند تعرفه گذاری خدمات تشخیصی و درمانی در ایران (مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، 1394)

متدهای آموزشی:

سخنرانی، بحث گروهی

جایگاه آموزشی:

کلاس درس - دانشکده مدیریت و آموزش پزشکی

ارزشیابی:

• آزمون پایان ترم: 14نمره

• پرسش و پاسخ در کلاس: 2نمره

• ارائه مقاله توسط دانشجو: 4 نمره